

Reakce České republiky na aktuální situaci potratové problematiky v Polsku

The Czech Republic's response to the current situation of the abortion issue in Poland

DOI: 10.31577/EtnoRozpra.2022.29.1.07

Eva Pospíchalová

Abstract

This essay deals with the issue of abortion laws in Poland. Since 2020, directly after the judicial tightening of the possibility of an abortion, public protests have taken place in the neighbouring country in which not only women were involved. The situation escalated even more after the death of young Polish woman Isabella, who tragically died after receiving medical care from hospital staff in November last year. Ending her pregnancy could save her life, but by law, present doctors were obliged to wait a certain amount of time until the death of the fetus. Unfortunately, this case is not the first occurrence of a similar situation in Poland. Protests were organized not only in Poland but also in the Czech Republic and all over the world, where they sparked strong reactions and debates. The Czech media did not fail to inform about this event, which, however, produced a number of positive and negative reactions, official statements, efforts to help, and also a hostile attitude. This article will focus on official legislation and the definition of abortion in Polish and Czech law. It will consider comments made on abortion laws and statements by president Miloš Zeman, the Ministry of Health, or representatives of Czech political parties. This essay will also present the possibilities of terminating a pregnancy in the Czech Republic, rules and procedures for people living in the EU, and the possibilities of helping Polish women, which are offered here. By what standards (not only in the Czech Republic) is a human considered a living being? Is it necessary for a person carrying a child to be in a direct line of danger if they consider ending their pregnancy artificially? Who creates the rules for the bodies of women? Where is the line of arbitrary rules created by society met with law, the concept of morality, and religion crossed? The sources of this essay consist of professional peer-reviewed literature, legislation, Internet resources, as well as numerous arguments made regarding this topic.

Key words

Czech Republic, Poland, European Union, abortion, legislative

Klíčové slová

Česká republika, Polsko, Evropská unie, interrupce, potrat, legislativa

Kontakt / Contact

Bc. Eva Pospíchalová, Fakulty humanitních studií, Univerzita Karlova, Pátkova 2137/5, 182 00, Praha 8 – Libeň, e-mail: pospichalova.eva@centrum.cz

Ako citovať / How to cite

Pospíchalová, E. (2022). Reakce České republiky na aktuální situaci potratové problematiky v Polsku. *Etnologické rozpravy*, 29(1), 104-112. <https://doi.org/10.31577/EtnoRoz-pra.2022.29.1.07>

Úvod

Tato esej se věnuje problematice potratových zákonů v Polsku. Od roku 2020, přímo po soudním zpřísnění možnosti interrupce, se v sousední zemi konají veřejné nepokoje, kterých se účastní nejen ženy. Situace ještě více eskalovala po smrti mladé Polky Izabely, která tragicky zemřela po odepření péče nemocničním personálem v listopadu minulého roku. Provedení interrupce jí mohlo zachránit život, lékaři však zaváhali a čekali na odumření nenarozeného plodu. Podobná situace, bohužel, nenastala na území Polska poprvé.

Protesty se organizovaly nejen v Polsku, ale i v České republice a po celém světě, kde vyvolaly silné reakce a debaty. Když česká média o této události informovala, strhla se vlna oficiálních vyjádření, názorů, snahy o pomoc, ale i odsouzení. Tento článek se zaměří na oficiální legislativu a definici interrupce v polských a českých zákonech. Ohlédne se za vydanými komentáři ohledně potratových zákonů a prohlášeními prezidenta Miloše Zemana, ministerstva zdravotnictví, či například zástupců českých politických stran. Představí také možnosti výkonu ukončení gravidity v České republice, pravidla a postupy pro osoby žijící v EU a možnosti pomoci polským ženám, které jsou zde nabízeny.

V práci je použita odborná literatura, právní předpisy, internetové zdroje, provedené výzkumy, argumentace a další prameny. V esaji se věnuji problematice potratových zákonů v Polsku. Od roku 2020, přímo po soudním zpřísnění možnosti interrupce, se jak v Polsku, tak i v České republice a po celém světě konají veřejné nepokoje. Situace ještě více eskalovala po smrti mladé Polky Izabely, která tragicky zemřela po odepření péče nemocničním personálem v listopadu minulého roku (Koper, 2021). Když česká média o této události informovala, strhla se vlna názorů, oficiálních vyjádření, snahy o pomoc, ale i odsouzení. Tento příspěvek je zaměřený nejen na oficiální legislativu a definici interrupce v polských a českých zákonech, ale ohlédne se také za vydanými komentáři ohledně potratových zákonů a prohlášeními prezidenta Miloše Zemana, ministerstva zdravotnictví, či například zástupců českých politických stran. Text představí také mož-

nosti výkonu ukončení gravidity v České republice, pravidla a postupy pro osoby žijící v Evropské unii a možnosti pomoci polským ženám. Zamýšlím se přitom nad otázkami od kdy je (nejen v Čechách) „člověk člověkem“? Musí být matka v přímém ohrožení života, aby mohla uměle přerušit těhotenství? Kdo tvoří pravidla pro zacházení s těly cizích žen? Kde vlastně hraničí právo, morálka a náboženství?

Interrupce jako společenské téma v historii

Je faktem, že se o interrupcích diskutuje denně. Existuje několik pohledů na věc, například právní, lékařský, etický i náboženský a je třeba zohledňovat všechny názory pro porozumění vývoje této problematiky s ohledem na aktuální situaci. Každý člověk má na tuto problematiku vlastní názor, který ovlivňuje jak víra, tak i výchova, věk či další faktory. Je zapotřebí diskutovat o tomto tématu a vzdělávat se o právech dětí, a hlavně žen.

V historii byl potrat „běžnou věcí“ až do příchodu křesťanství, které hlásalo, že je umrtvení nenarozeného dítěte hříchem. Do novověku se k potratu používaly například jedy, drogy, alkohol, nebezpečné chemické látky nebo i magie. Od 19. století se začaly interrupce řešit z hlediska legislativy a začaly se oficiálně trestat jako trestný čin v rozporu k ochraně dítěte, které bylo uznáváno za „živé“ již od početí. Dále se diskutovalo o právech matky či o možnostech antikoncepce. Velkou zásluhu o vývoji názoru na interrupce v historii má také feministické hnutí prosazující právo volby samotných žen – bez nutnosti „schválení“ rozhodnutí manželem, komisí či lékařem. Interrupční komise v České republice měly na starosti posoudit, zda bude ženě povolen potrat. Zohledňovaly věk ženy, její společenské a ekonomické postavení, zdravotní a psychický stav a jiné podmínky (Dudová, 2012).

V mnoha státech stále platí, že přerušení těhotenství, které neohrožuje ženu na životě, je nelegální, a i trestně stíhané. Nezhledňuji se ani případy znásilnění, věk či nedostupnost péče o dítě. Ženy se tedy uchylují k drastickým způsobům, jak plod z těla vypudit. Mezi nejčastější způsoby patří právě vycestování do státu, kde je zákrok povolen, nebo vykonání potratu „vlastnoručně“, což je velmi nebezpečné z hlediska zdravotních komplikací (Bahounek a kol., 2007).

Legislativní ustanovení potratů se zaměřením na Českou republiku a Polsko

Potratem se oficiálně nazývá přerušení těhotenství ještě před porodem. Jde o ukončení života plodu, samovolně či účelně, např. miniinterrupce či potratová pilulka a dále existují nelegální potraty. Interrupce se dělí podle toho, jestli je fetus schopen samostatného života, či jestli neprojevuje známky možnosti žití, dále jestli jde o ukončení klasického těhotenství, nebo mimoděložního a také jestli jde o vyjmutí plodu, nebo o odstranění vejce či sliznice. Interrupcí označujeme všechny metody záměrného ukončení těhotenství, nejčastěji jde o farmaka, chirurgický zákrok, či jiné způsoby, kterými se dá plod odstranit z těla (Český statistický úřad, 2004).

Interrupce jako taková je v České republice legální od roku 1957. Na (svobodnou) písemnou žádost ženy lze potrat provést do 12. týdne od početí. Gynekologii a instituci, kde se zákrok bude konat, si může žena sama vybrat. Podle zákona č. 66/1986 Sb., o umělém

přerušení těhotenství, ženě musí být více než šestnáct let (jinak je vyžadován souhlas rodičů), musí být občankou České republiky, nebo zde musí mít trvalý pobyt a je kontrolována, jestli již na interrupci v minulých šesti měsících nebyla. Jakékoliv porušení některého z těchto pravidel je trestáno odnětím svobody toho, kdo potrat vykonal (Molnárová, 2001).

Situace v Polsku, co se týče sexuální výchovy či postoji k antikoncepci a ukončení těhotenství, je ovlivněna silným náboženským smýšlením obyvatel (Statistics Poland, 2016). V rozporu jsou zájmy žen jako osob, které rozhodují o svém osudu a těle, a zájmy nenarozeného plodu, který má právo na život. Již v roce 2016 navrhovala politická strana Právo a spravedlnost (PiS) zpřísnění podmínek pro interrupce, ale neuspěla a vyvolala masové demonstrace. V roce 2018 se ve městech Polska konaly protesty občanů, kteří nesouhlasili s opakováním návrhu o zpřísnění potratových zákonů. Mimo legální sféru měl být postaven potrat z důvodu terminálního poškození plodu, který byl od roku 1993 jednou ze skutečností, která může být „vyřešena“ potratem. Protipotratový zákon definuje jako legální interrupci pouze tu situaci, kdy žena přeruší těhotenství, když mu předchází trestný čin, tedy znásilnění, incest, nebo je v ohrožení života (Česká televize, 2018). Tudíž jestli žena neuvede důvod, nachází se v nevyhovující ekonomické situaci nebo plod je ve vážném zdravotním stavu, potrat nelze realizovat.

V Polsku bylo v roce 2019 provedeno přibližně tisíc interrupcí, nicméně podle neoficiálních dat se k tomuto číslu také přidává sto až sto padesát tisíc nelegálních zákroků. Z toho se drtivá většina uskuteční za hranicemi státu, jelikož polské ženy vyhledávají pomoc mimo území jejich národa (Hamplová, 2020).

Nepokoje v Polsku

Rozhodnutí o zpřísnění protipotratového zákona se stalo platným v lednu 2021 a to na návrh politické strany PiS a jejich předsedy Jaroslawa Kaczyńskiego. Žádost křesťanský smýšlející strany a dalších představitelů konzervativních seskupení z konce roku 2019 se věnovala definici lidského života a jeho důstojnosti, ochrany a práv. Aktuální vláda Polska je stále velmi silně napojena na katolickou církev, pro kterou je nenarozený plod lidskou bytostí a také se snaží o zvýšení porodnosti (nyní je zaveden i povinný registr těhotných žen). Rozhodnutí vyvolalo vlny nepokojů, jak přímo v ulicích Varšavy, kde se ihned sešly tisíce lidí, ale i v jiných zemích Evropy a v internetovém prostoru po celém světě (BBC News, 2021). Kromě široké společnosti se od návrhu vymezila i opozice, aktivisté, zákonodárci a organizace bojující za lidská práva např. Amnesty International, Human Rights Watch a Centrum pro reprodukční práva. Také české ženy bleskově vyjádřili empatii a podporu zorganizováním pochodu pro Polky hned v několika velkých městech (Musil, 2020).

Situace se ještě vyostřila po medializované tragédii, kdy kvůli odmítnutí lékařů provést interrupci zemřela mladá žena. Izabela podlehla následkům septického šoku, který nastal, když bylo rozhodnuto, že jí nebude odstraněno z těla embryo, které bylo poškozené. Musela tedy čekat na to, až jí plod odumře v těle, což bohužel nepřežila (Westfall, 2021). V průběhu psaní této eseje, tedy v lednu 2022 se vyskytl další případ, kdy byl ženě odepřen tento zákrok. Agnieszka byla přijata do nemocnice se zdravotními problémy spojenými s těhotenstvím – čekala dvojčata. Jeden z plodů jí zemřel v těle, lékaři jí ho

však odmítli odstranit, aby zůstali věrni aktuálním zákonům a vyhnuli se postihu. O týden později zahynul i druhý plod a až po dvou dnech od této skutečnosti lékaři obě embrya odstranili. Těla v ní tudíž zůstala několik dní a o několik týdnů později žena na následky neposkytnuté péče zemřela. Do nemocnice byl však obratem povolán kněz (Strzyzynska, 2022).

Postoje v České republice

Podle výsledků studie Centra pro výzkum veřejného mínění (Sociologický ústav Akademie věd ČR) 71% procent Čechů souhlasí s právem na interrupci, 16% je pro povolení interrupce za konkrétních podmínek, 6% by povolilo potrat při ohrožení života matky a pouze 2% by potraty kompletně zakázaly (iRozhlas, 2017). Na internetových fórech nejnavštěvovanějších zpravodajských webů se Češi proti kompletním zákazům také vyhraňují, například proběhla i online anketa, která zjišťovala postoj čtenářů českého zpravodajského webu iDnes k potratové problematice. Dotázaní nakonec vyjádřili svůj názor na schvalování přísných potratových zákonů 385 souhlasy a 15954 nesouhlasy (Kotoučová, 2022).

V lednu se samozřejmě zvýšilo množství polských žen hromadně se zajímajících o podmínky interrupcí v blízkých evropských zemích. Česká republika je zdánlivě dobrou volbou pro své sousedství a finanční poměry (potrat se pro cizinky pohybuje v rozmezí přibližně deset až třicet tisíc korun), nicméně české instituce se staví k požadavkům žen obecně spíše odmítavě, naopak například od dánských nebo švédských, které nabízely i potrat uhradit. I skrze legislativní překážky vznikly organizace pomáhající ženám mimo jejich domov, např. česká Ciocia Czesia (Teta Češka) pomáhající s cestami do Čech, zprostředkováním financí, a hlavně informací o konkrétních postupech i klinikách.

V České republice se začalo diskutovat o zákoně z roku 1986, podle kterého je možné provést interrupci pouze cizinkám, které mají v tehdejší České socialistické republice trvalý pobyt. Ten byl doplněn vyhláškou, která ustanovuje, že lze provést potrat i cizinkám z členských zemí Evropské unie. Tuto skutečnost na žádost poslance Františka Kopřivy (Pirátská strana) podpořil tehdejší premiér Andrej Babiš (ANO 2011). Ministr zdravotnictví Jan Blatný (ANO) však na tuto skutečnost reagoval na začátku roku 2021 prohlášením, že je trestným činem provést zákrok či jen příprava na něj podle zákona o umělém přerušení těhotenství (Lauder, 2021). Tímto „pohrožením“ se víceméně přístup cizinek k interrupci uzavřel.

Aktuální diskurz v české společnosti

V únoru 2021 vydalo Ministerstvo zdravotnictví ČR prohlášení, kde se omlouvá za komplikace a stanovuje, že vyjádření Jana Blatného není v souladu s platným právem. Polské ženy tedy mohou do České republiky přicestovat a může jim být proveden zákrok legálně, i když na území stráví jen několik dní. Odvolávají se také na stanovisko z roku 2016, které umožňuje provedení interrupce ženám, které mají povolený pobyt na území ČR (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2021). Toto stanovisko dává jistotu bezúhonnosti zdravotníkům provádějícím tyto zákroky, ale také hlavně ženám, které z Polska cestují za přivěti-

vějším přístupem, např. tedy do České republiky, kde je výkon i cenově dostupnější než například v Německu (Menšík, 2021).

Ač se Česká republika jeví jako země s liberálními zákony a podobně smýšlejícími institucemi, podle organizace Cioca Czesia jsou možnosti potratů pro cizinky stále velmi omezené. Ministerstvo zdravotnictví však v tomto roce plánuje se skoro čtyřicet let starým zákonem zabývat a připravit jeho novelizaci (Lauder, 2021). Prezident republiky Miloš Zeman ani strana SPO (Strana práv občanů) se na toto téma oficiálně v médiích nikdy nevyjádřili. Miloš Zeman je však všeobecně známý jako ateista bez vyhraněného názoru na ženská práva i když v minulosti podporoval například Pochod pro život organizace proti umělým potratům nebo zvolení polského prezidenta Andrzeje Dudy (Miloš Zeman: prezident České republiky, 2020).

Přímo proti polské potratové politice se vyhranili v médiích a na sociálních sítích například politické uskupení Strana zelených a Pirátská strana. Dopis s vyjádřením negativního postoje přímo polské vládě podepsali zástupci stran Pirátů a části STAN (Starostové a nezávislí). Připojit se odmítli TOP 09 (Tradice, odpovědnost, prosperita), KDU-ČSL (Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová), SPD (Svoboda a přímá demokracie), ODS (Občanská demokratická strana) a ANO (Bartoníček, 2021). Obdobné téma se řešilo i v Evropském parlamentu, zde podporu polským ženám vyjádřili poslanci Pirátské strany, ČSSD/S&D (České strany sociálně demokratické) a ANO, proti byli ODS, KDU-ČSL, TOP 09 a STAN (Zykmundová, 2021).

Jakou má lidský život hodnotu

Ve společnosti by měla být dostupná kontracepce a pokročilejší sexuální výchova – lidé by měli být důkladně informováni, i to je prevence neplánovaného těhotenství. Když žena cítí, z jakéhokoliv důvodu (tedy i ekonomického, psychologického apod.), že potřebuje interrupci, legální východiska by měla být snadno dostupná pro všechny (Bahouněk a kol., 2007). Potrat by měl být proveden co nejdříve po beztestném zažádání a k ženám, které mají zájem o interrupci v pozdním stádiu, musí být přistupováno s pochopením, spravedlivě a bez předsudků k předejití možné újmy na zdraví či porušení lidských práv.

Stejně se společnost dělí na dva tábory – pro rozhodnutí („pro choice“) a pro život („pro life“). Narativ těchto skupin se liší hlavně z hlediska toho, od jaké doby uznávají plod jako „člověka“ aneb kdy zárodek nabude duše a není pouze součástí matčina těla. V některých zemích je dítě uznáno za „plnohodnotného člověka“ až po sedmi dnech od porodu, při prvním sání prsu nebo až po udělení jména ve 2 – 3 letech života. Jak lidé subjektivně definují lidskou osobnost tedy záleží nejen na náboženství, ale i například na státní příslušnosti, tradici či přesvědčení. Jak již bylo zmíněno, například katolíci uznávají dítě jako člověka dokonce už před početím: „Dříve než jsem tě utvořil v lůně, znal jsem tě, dříve než jsi vyšel z mateřského lůna, posvětil jsem tě“ (Bohatová, 2000: 93). Z pohledu katolických církevních zástupců je potrat nepovolený a odsuzovaný zákrok proti počátku života. Dar života nesmí být znehodnocen a Boží dar nesmí být odmítnut usmrcením nevinného – je zde tedy důležitá úcta k životu a dodržení morálky. Interrupce je často odmítnuta i při riziku vážné nemoci plodu či ohrožení na životě matky. Potrat je hříchem

proti lidské přirozenosti a Bohu. Podle něj jsme bratry a sestrami i nenarozených a potrat nesmí být soukromou záležitostí: „Hitler se zbavil milionů lidí jako méněcenných, nehodných života. Není to stejná zrůdnost, když hlučně hlásáme nebo požadujeme právo rodičů rozhodovat podle vlastních měřítek o životní hodnotě nenarozeného dítěte a méně vyhovující dítě odstranit?“ (Bahounek a kol., 2007: 83).

Legální účelný potrat je lepší cestou než pozdější komplikovaná interrupce, či následné zanedbání dítěte – nebezpečně provedené potraty jsou nejčastější příčinou smrti těhotných osob (World Health Organization, 2021). Samozřejmě existuje spousta doktorů, kteří jsou v rozporu se svým svědomím či klasickou Hippokratovou přísahou o ochraně života. Přerušit těhotenství do 12. týdne od početí je však stále podle statistik bezpečnější než samotný porod. Samozřejmě je i známých několik typů komplikací, které může potrat vyvolat, ať už zdravotních nebo psychických. Nejznámější je postabortivní syndrom, který má podobné příznaky jako posttraumatická stresová porucha – úzkosti, deprese, poruchy spánku či stálý pocit viny (Bahounek a kol., 2007).

Pro ženy samotné je i v dnešní době těžké o potratu nebo interrupci mluvit díky strachu z odsouzení nebo zklamání svého okolí. Ženy musí pečovat o předcházení neočekávané gravidity i za cenu svého zdraví, či „jen finančních komplikací“. Pro mladé dívky je náročné a „trapné“ se zapojovat (nejen s rodiči) do diskuse o antikoncepci a užívat ji. Pokud je to zanedbáno, situaci ještě zhorší, když dojde k nechtěnému těhotenství. V dnešní době existuje spousta možností prevence či řešení situace, interrupce a zdravotnická péče ještě nikdy v historii nebyla v tomto ohledu lepší. Dalším vážným problémem je také znásilnění a následný postup. Existuje bohužel nespočet dívek a žen, které nechtěně samovolně potratily, a to negativně ovlivnilo jejich psychické zdraví (opět postabortivní syndrom), jelikož jsou nyní pro své partnery či ostatní ženy „nedostatečně schopné“ porodit dítě – což je stále v očích spousty lidí hlavním posláním ženy. Je potřeba jim věnovat péči, a hlavně nehodnotit potrat jako „konec světa“ nebo ho vidět jako něco nemorálního (Bahounek a kol., 2007).

Interrupce je a pravděpodobně ještě dlouhou dobu bude problematikou, která se řeší hned z několika stránek – právní, lékařské, etické i náboženské. Dle mého názoru je potřeba, aby byla společnost více informovaná ohledně této záležitosti a aby byly vzdělávání a prevence více dostupné. Interrupce nemusí být tabu a zdraví a rozhodnutí žen by mělo být na prvním místě – je tedy nepřípustné, aby ženy v dnešní době musely díky potratu být terčem diskriminace, vyčleněny ze společnosti, nebo aby dokonce riskovaly svůj život. Jsem ráda za aktuální situaci v České republice, ale je určitě ještě spousta dalších možností k diskusi a pozitivnímu vývoji. Bylo by vhodné toto téma více přiblížit nejen mladistvým, ale i mužům, nebo obecně i občanům v ostatních státech, což je však stále náročné také kvůli uvedeným skutečnostem.

Reference

Bahounek, T. J. a kol. (2007). *Čtyři pohledy na interrupci*. Ostrava: Key Publishing.

Bartoníček, R. (12. 11. 2021). *Poslankyně Pirátů vyzvala ke kritice polské vlády. Většina sněmovny se nepřidala*. Aktuálně.cz. <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/poslankyne-piratu-vyzvala-ke-kritice-polske-vlady/r~3e5000f443a511ec8a900cc47ab5f122/>

BBC News. (28. 1. 2021). *Poland enforces controversial near-total abortion ban*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-55838210>

Bohatová, M. (2000). *Potrat ano-ne, aneb, Na pokraji života*. Praha: Grada, Strom života.

Česká televize. (17. 1. 2018). *Přísný potratový zákon chce polská vláda ještě zpřísnit. Davy odpůrců vyšly do ulic*. <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2365060-prisny-potratovy-zakon-chce-polska-vlada-jeste-zprisnit-davy-odpurcu-vysly-do-ulic>

Český statistický úřad. (4. 8. 2004). *Vývoj potratovosti v České republice*. <https://web.archive.org/web/20060410195237/http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/o/4028-04--uvod>

Dudová, R. (2012). *Interrupce v České republice: zápas o ženská těla*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky.

Hamplová, L. (25. 10. 2020). *Polsko zakazuje „eugenické potraty“*. Legálním důvodem pro interrupci není ani vážné postižení plodu. Zdravotnický deník. <https://www.zdravotnickydenik.cz/2020/10/polsko-zakazuje-eugenicke-potraty-legalnim-duvodem-interrupci-neni-vazne-postizeni-plodu/>

iRozhlas. (15. 6. 2017). *CVVM: téměř tři čtvrtiny Čechů souhlasí s právem na interrupci a více než 60 procent s eutanázií*. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cvmm-temer-tri-ctvrtiny-cechu-souhlasí-s-pravem-na-interrupci-a-vice-nez-60_1706152333_pj

Koper, A. (6. 11. 2021). *„Her heart was beating too“: Poles protest against strict abortion law*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/her-heart-was-beating-too-poles-protest-against-strict-abortion-law-2021-11-06/>

Kotoučová, D. (27. 1. 2022). *Polskem otřásá smrt ženy, jež čekala dvojčata. Odmítli jí vyndat mrtvý plod*. iDnes.cz. https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/polsko-potrat-interrupce-tehotenstvi-ukonceni-smrt-zena-lekari-nemocnice-zdravotnictvi-zakon-ustavni.A220127_124107_zahranicni_dtt

Lauder, S. (12. 2. 2021). *Česko Polkám s interrupcemi nepomůže*. RESPEKT. <https://www.respekt.cz/kontext/cesko-polkam-s-interrupcemi-nepomuze>

Menšík, J. (18. 2. 2021). *Ministerstvo bere zpět Blatného slova o vězení pro lékaře provádějící potraty Polkám*. Novinky.cz. <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/ministerstvo-bere-zpet-blatneho-slova-o-vezeni-pro-lekare-provadejici-potraty-polkam-40351475>

Molnárová, G. (10. 1. 2001). *Umělé přerušení těhotenství a jeho úprava v českém právním řádu*. Epravo.cz. <https://www.epravo.cz/top/clanky/umele-preruseni-tehotenstvi-a-jeho-uprava-v-ces-kem-pravnim-radu-7062.html?mail>

Miloš Zeman: prezident České republiky. (13. 7. 2020). *Prezident republiky zaslal gratulační dopis polskému prezidentovi*. <http://www.zemanmilos.cz/cz/tiskova-sdeleni/prezident-republiky-zaslal-gratulacni-dopis-polskemu-prezidentovi-545434.htm>

Musil, A. (22. 10. 2020). *Polský ústavní soud takřka znemožnil potraty, ztrhl důvod pro 98 procent z nich*. ČT 24. <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3212602-polsky-ustavni-soud-vyrazne-pritvrdil-zakaz-potratu>

Ministerstvo zdravotnictví České republiky. (18. 2. 2021). *Prohlášení Ministerstva zdravotnictví k otázce provádění interrupcí u cizinek*. <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/prohlaseni-ministerstva-zdravotnictvi-k-otazce-provadeni-interrupci-u-cizinek/>

Statistics Poland. (22. 12. 2016). *Infographic - Religiousness of Polish inhabitants*. <https://stat.gov.pl/en/infographics-and-widgets/infographics/infographic-religiousness-of-polish-inhabitants,4,1.html>

Strzyzowska, W. (26. 1. 2022). *Polish state has 'blood on its hands' after death of woman refused an abortion*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/global-development/2022/jan/26/poland-death-of-woman-refused-abortion>

Westfall, S. (3. 11. 2021). *Poland's abortion law under scrutiny after pregnant woman dies in hospital*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/world/2021/11/03/abortion-law-poland-debate/>

World Health Organization. (25. 11. 2021). *Abortion*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/abortion>

Zykmundová, B. (13. 11. 2021). *Ať mohou Polky zdarma na potrat i do Česka, vyzývají europoslanci. ODS či lidovci proti*. CNN Prima News. <https://cnn.iprima.cz/at-mohou-polky-zdarma-na-potrat-i-do-ceska-vyzyvaji-europoslanci-ods-ci-lidovci-proti-51006>